

‘Het bedrijfsleven hier houdt totaal geen rekening met de veranderingen die er aankomen.’ Maurice de Hond lijkt oprecht verbijsterd. ‘Nederland zal over enkele jaren fiks op de wereldranglijst kelderen. En dat terwijl de nationale economie zojuist het fantastische groeicijfer van vier procent heeft gehaald.’

Onlangs was De Hond op een bijeenkomst van werkgeversorganisatie VNO/NCW. Hij keek zijn ogen uit. ‘De ruimtelijke economische structuur van 2030 werd besproken. Ik zei: “U mist de boot. U richt zich op verouderde segmenten van de economie. Het lijkt alsof ik hier zit bij een vergadering van reders uit de zeilvaart.

Vijf jaar geleden is de stoomboot uitgevonden. Jullie zijn aan het doen alsof de zeilvaart zich de komende vijftwintig jaar nog verder gaat ontwikkelen.”’ Maurice de Hond – van opiniepeiler tot internetgoeroe. Hij reist stad en land af om Nederland van het economisch nut van internet te overtuigen. ‘Pure fascinatie, het leuke, het vernieuwende van het nieuwe medium,’ is zijn drijfveer. Al vijf jaar lang. Dat hij er wellicht een groot fortuin mee zal maken - binnenkort ook via de beurs - daar haalt hij laconiek z’n schouders over op. ‘Ik heb altijd redelijk geleefd. Mijn leven zal door het geld dat ik eventueel verdien echt niet anders worden. Ik ben nog nooit zo blij met mijn werk geweest als nu.’ Geld ook voor veel anderen niet dé drijfveer om zich op internet te storten. ‘Het grote geldverdienen is nog niet begonnen maar het gaat binnenkort wel gebeuren. Ik zit nu in een netwerk van vijftwintig mensen tussen de twintig en vijfendertig jaar waarvan een aantal over twee à drie jaar over tientallen miljoenen kan beschikken.

Nu duidelijk is dat het een sector is waar veel te verdienen valt, komen er allerlei mensen op het internet af. Ook avonturiers. Maar dat soort avonturiers zal uiteindelijk niet slagen.’

De Hond: ‘Ik weet waar ik vandaan kom. Ik ben op de Admiralengracht in Amsterdam-West opgegroeid. Vader was een kleine middenstander.’ De Hond’s sympathien lagen lang bij PvdA en D66. Inmiddels stemt hij Groen Links want ‘Joost mag weten waar de PvdA nog voor staat.’ Sinds 1976 was Maurice de Hond de nationale verkiezingsonderzoeker. Bijna vijftwintig jaar voorspelde hij - op een enkele misser na- met opmerkelijke precisie de winst en verliescijfers van de politieke partijen. Afgelopen week deed hij het in NOVA voor het laatst. Nu zijn internet-bedrijf naar de beurs gaat vindt De Hond het niet chique om in de toekomst als president-directeur van dat bedrijf z’n mening over Wim Kok te geven.

Als geen ander heeft Maurice de Hond een neus voor politieke en maatschappelijke veranderingen. Sinds hij er midden jaren negentig een boek schreef, “Dankzij de snelheid van het licht”, geldt hij als internet-autoriteit. Op het terrein van de nieuwe economie doet Nederland het helemaal fout. ‘We investeren in economische sectoren uit het verleden: Schiphol, de Betuwelijn. Die Betuwelijn is echt het grootste schandaal. Onzinnig om daar meer dan tien miljard in te pompen.’

De Hond: ‘Internet zal de komende jaren onze economie volledig gaan veranderen. Bedrijven zullen grote delen van hun markt verliezen. Een aantal pijlers waar onze economie op gebouwd is zal wegvallen. Met name het grote bulkvervoer -dat nu nog via containers gaat- zal anders gaan verlopen. Een veel rechtstreekser contact tussen producent en consument staat ons te wachten. De tussenhandel waar Nederland traditioneel - distributieland - zo sterk in is zal een ander karakter krijgen.’

Internet gaat voor enorme veranderingen zorgen, bedrijven veel efficiënter maken, organisaties totaal op zijn kop zetten. Internet beperkt een groot aantal omslachtigheden in een administratief proces. De Hond geeft concrete voorbeelden hoe internet het dagelijks leven eigenlijk nu al zou moeten beheersen. ‘Neem de verzekeringsbranche. . Laatste was mijn alarminstallatie stuk door blikseminslag. Ik bel de verzekeraar. Het was een heel gedoe om het schadeformulier te

bemachtigen. De schade-expert was niet bereikbaar. Dan belt hij later terug, sta ik zelf op voice-mail. Ik bel hem de volgende dag terug: blijkt hij een atv dag te hebben. Ik kreeg het formulier en heb het een week in m'n zak laten zitten. Ik moest mijn naam adres en polisnummer invullen. Dat kon ik niet vinden. Met internet kan ik het formulier zo op mijn pc krijgen met onder ander alle bekende gegevens al ingevuld. En als ik de status van de schadeafwikkeling wil weten dan haal ik dat gewoon via internet op. Het kost mij én de verzekeringsmaatschappij veel minder tijd.'

De Hond doet wel al veel bankzaken via internet: 'Ik volg de koersontwikkelingen van de aandelen via het web. Koop en verkoop via internet.'

Ook de reiswereld moet zich volgens hem echt eens aanpassen. 'Heb je wel eens bij een reisbureau geboekt? Het zijn veredelde balies met een grote verzameling catalogi. Je moet er vaak lang wachten. Er zitten dames die iets met een computer doen. Soms lukt het ze nog ook. Maar meestal moeten ze wel veertig minuten bellen met een centrale organisatie. Ik ga van de zomer naar Amerika en boek m'n reis, hotel en huurauto grotendeels via internet.'

Ook het Nederlandse schoolsysteem zou zich veel sneller aan internet moeten aanpassen. 'De vorm waarin nu op school informatieoverdracht plaatsvindt is geheel achterhaald. Een docent die aan veertig kinderen iets uitlegt: het moet veel efficiënter kunnen. Projectgroepjes waarin een paar kinderen met pc's werken Op Nederlandse scholen speelt de computer nauwelijks een rol. Een leraar die niet kan chatten met zijn leerlingen zit niet meer op dezelfde golflengte als zijn leerlingen.'

Volgens De Hond moet de overheid alle scholieren zo snel mogelijk van een lap-top voorzien. En alle inwoners van Nederland moeten gratis op de virtuele infrastructuur worden aangesloten. 'Iedereen mag toch ook op de echte snelweg?'

Heeft internet nog nadelen?

'Ja', zegt De Hond, 'het zou tot een fragmentatie van de samenleving kunnen leiden.' De kreet dat internet synoniem is aan chaos, wijst hij van de hand: 'als ik een willekeurige Bruna binnenloop en alles ga doorbladeren, word ik ook gek.'

Dat internet onpersoonlijk is, wuift hij weg. 'Ik denk dat de huidige fysieke wereld in veel facetten veel onpersoonlijker is. Als ik naar de boekwinkel Amazon op internet ga, zegt de computer 'welcome back Maurice de Hond'. Je lacht, maar de volgende zin is: 'Here are some book recommendations'. Die aanbevelingen zijn gedaan op basis van mijn eerdere koopgedrag in relatie tot die van de andere 18 miljoen klanten.. In de fysieke wereld ben ik op veel plaatsen een nummer geworden, in de computer word ik weer een persoon.'

De Hond ziet wel degelijk de schaduwkant van internet. 'In Nederland is Hitler's Mein Kampf verboden. Maar ik ken zes sites waarvan je het boek integraal kunt downloaden. Wat voor zin heeft die wet dan eigenlijk nog. De klassieke wetgeving moet zich daaraan aanpassen.' Nog een voorbeeld: in Nederland mag alleen in officiële casino's gegokt worden. Een tijdje geleden liet De Hond de Centrale Recherche Informatiedienst (CRI) zien hoe hij virtueel met behulp van zijn creditkaart het casino van Antigua bezocht. Onder de ogen van de opsporingsambtenaren won hij een spelletje black jack.

Het grootste probleem voorziet hij voor de Nederlandse BTW heffing. 'Als ik via internet software binnenhaal passeer ik geen fysieke grens. Ik betaal met mijn creditkaart. Als ik dat pakket in Amerika koop betaal ik geen BTW, maar als ik hetzelfde pakket via internet in Europa koop moet ik die BTW wel betalen.' In de toekomst zullen er vanuit de Verenigde Staten leveranciers zijn van witgoed die hun apparaten gratis leveren. Met behulp van speciale chips is

het gebruiksrecht via software op internet te verwerven. Wat gebeurt er dan met de BTW? De Hond adviseerde staatssecretaris Vermeend over het probleem, desondanks besloot dezelfde bewindsman in zijn nieuwe plan (Belastingen in de 21e eeuw) de belasting op arbeid te verlagen en de BTW te verhogen.

De media noemt hij 'erg conservatief' als het over internet gaat. 'De ontwikkelingen in Nederland gaan veel en veel te langzaam. Er wordt defensief geredeneerd. Kranten en bladen zien internet hooguit als extra distributiemogelijkheid.' Dat is volgens De Hond een veel te beperkte kijk op het nieuwe medium. 'Het gaat om kruisbestuivingen. In het artikel wat je nu over mij maakt zitten misschien wel zestig mogelijkheden voor links naar volgende informatie. Kranten en bladen moeten hun sites meerdimensionaal gaan maken. In Nederland doet nog vrijwel niemand dat.

Naast internet blijft de vaderlandse politiek zijn grote liefde. Maurice de Hond is bijna een merknaam geworden. Jarenlang deed hij peilingen en gaf hij advies aan tal van vaderlandse politici. Partijen en politici wilde weten wat de kiezers van hun opvattingen en opstelling vonden. De Hond zocht het voor ze uit. Maandelijks deed hij zijn voorspellingen voor de Vara en later voor NOVA. Eigenlijk heeft hij de voornaamste politici allemaal wel eens langs gehad. 'Begin jaren tachtig deed ik veel werk voor het CDA. Eind 1985 zocht de toenmalige PvdA-leider Joop den Uyl contact met mij.' Hij had via de media gehoord dat De Hond met zijn onderzoeken had ontdekt dat Den Uyl geen kansen zou maken om het premierschap van Lubbers over te nemen. De Hond: 'Ik adviseerde Den Uyl geen lijsttrekker te worden. Hij zei: maar ik heb ontzettend veel brieven gekregen of ik toch alsjeblieft partijleider wil blijven.' Misschien hoopte Den Uyl door dat gesprek dat ik wat milder in de openbaarheid zou worden.'

Noem een Haagse coryfee en De Hond heeft er mee gewerkt. In 1994 oriënteerde Frits Bolkestein zich bij De Hond. Maar ook PvdA-voorzitter Rottenberg ging bij hem te rade. 'Rottenberg is de man die Kok er in dat voor dat moeilijke jaar 1994 doorgehaald heeft.'

Babyboomer De Hond ziet in de maatschappij snel een generatiekloof ontstaan:

'De ouderen worden electoraal gezien steeds dominanter doordat ze meer dan jongeren nog gaan stemmen. Jongeren zullen zich steeds minder democratisch vertegenwoordigd voelen. Zolang het economisch goed gaat zal de generatie van na 1970 zich niet roeren.'

De Hond vreest op termijn verharding van de tegenstellingen: 'Zodra men zich in zijn dagelijks bestaan bedreigd voelt kan dat gebrek aan vertegenwoordiging zich wreken. Dan kunnen er out of the blue nieuwe partijen op, die geen binding met de kiezer hebben. Partijen die vier maanden vóór de verkiezingen niet eens bestonden en in één klap de grootste worden. Bij een partij als Leefbaar Utrecht ging het nog om een onschuldig iets als een Hoog Catherijne plan. Gegarandeerd dat het straks ergens anders over asielzoekers of buitenlanders gaat. We moeten niet denken wat in Oostenrijk gebeurd zo uniek is. Het is een beetje het falen van het politieke systeem. Laten we blij zijn dat Janmaat niet de geestige persoonlijkheid van Wiegel heeft want midden jaren '80 had zijn partij op een gegeven moment wel tien procent van het electoraat achter zich.'

Nog één keer is Maurice de Hond bereid het politieke spectrum onder de loep te nemen.

Jaap de Hoop Scheffer zal het niet gaan maken. 'Jaap hééft het niet. Dat ziet de kiezer.' Het CDA slaagt er volgens De Hond niet in om los te komen van de conventionele kiezer.

'Bovendien komen ze niet ver boven de twintig procent meer'

D66 zal pas uit het dal klimmen als de partij weer in de oppositie komt. 'Na de volgende verkiezingen moet Thom de Graaf zien te overleven. Dan heeft hij kans aan te blijven als politiek leider.'

Rosenmöller, tot wie De Hond zich op dit moment ook zelf het meest aangetrokken voelt doet het electoraal 'heel goed'. 'Rosenmöller moet zijn partij iets links van het midden moet zien te houden.' De valkuil is Rosenmöllers eigen partij. 'Als hij z'n partij niet onder controle kan houden, dan komt hij in een spagaat.'

Voor Ad Melkert ziet hij zeer beperkte kansen op electorale successen. 'Melkert is een fantastisch politicus. Maar hij is niet degene die als lijsttrekker de PvdA tot winst zal kunnen voeren. Dat hangt samen met zijn persoonlijkheid. Hij wordt door het publiek te veel gezien als een beroeps politicus. Hij biedt te weinig dat de keizer aanspreekt. Ook al neemt hij de laatste tijd grotere risico's en gaat hij zich nadrukkelijker profileren dan nog redt hij het niet. Job Cohen heeft betere papieren.'

Hij is teleurgesteld in Wim Kok. 'Hij heeft van ontzettend veel mensen het vertrouwen. Ik denk: man doe er iets mee! Kok is zo weinig op de toekomst van Nederland gericht. Dat is op het trieste af. Het is voor mij onbegrijpelijk waarom hij geen risico's durft te nemen. Ik hoop niet dat hij zich nog een voor het minister-presidentschap kandideert. Het is goed voor hemzelf en voor het land als anderen zijn rol overnemen. Ik heb de laatste vijf jaar - sinds het vertrek van Rottenberg - ook niets interessants meer uit de PvdA gehoord. Zo van: gut, slim over nagedacht. Dat gaat de PvdA zeker genadeloos opbreken. Als Kok weg is komt de PvdA in een CDA-achtige situatie terecht. Die partij had nog het voordeel dat de helft van de confessionele kiezers er op stemde. Mocht Kok besluiten zich toch nog eens als lijsttrekker op te werpen, dan is minister van financiën Gerrit Zalm (VVD) zijn zwaarste tegenstander, zegt De Hond. 'Wiegel niet, die is passé. Annemarie Jorritsma is door haar zwakke optreden als minister van economische zaken afgebladderd en in de peilingen ver weggezakt. VVD-fractievoorzitter Hans Dijkstal, leuke, aardige man, zullen de mensen kiezen voor hun verjaardagsfeestje. Niet om het land te leiden.'

De bestaande politieke partijen hebben volgens De Hond snel nieuwe persoonlijkheden nodig. 'Frits Bolkestein bracht leven in de brouwerij. Wat de politiek in Den Haag nu doet heeft weinig met de werkelijkheid te maken. Het lijkt wel gallery play.'

Hij voorziet een crisis in de Nederlandse politiek: 'Alles wat ter tafel komt is al zeven keer eerder besproken. Onderwerpen die echt belangrijk zijn voor de toekomst komen niet of nauwelijks aan de orde.'

De Hond verlaat op zijn 52e de kleine arena van de politiek om zich nu (volledig) in de grote wereld van internet te storten. Heimwee verwacht hij niet te krijgen: 'Ik zal het best een beetje missen. Maar het was de laatste jaren erg saai. Al twee jaar deed ik elke maand bijna dezelfde voorspelling.'